

Vadászati etika-etikett (Vendégvadásztatás) --- 2011. szeptember

Aki vadászott már kísérővel, tudja, mennyire fontos a vezető hozzáállása, viselkedése, temperamentuma, hozzáértése és rutinja. Jó kísérővel vadászni igazi élményt jelent, ha viszont a hivatásos-, illetőleg sportvadász, akinek a gondjaira vagyunk bízva, nem áll a helyzet magaslatán, egy amúgy eredményes és szép vadásznapi után is keserű maradhat a szánk íze. A vadász-kísérőnek az eredményességen és a biztonságon túl az élményszerűségre is oda kell figyelnie, hogy a vendég azt érezze, tulajdonképpen ő vadászik. Az alábbiakban néhány jó tanáccsal szeretnék szolgálni ahhoz, hogy a vadásztatásnál minden „klappoljon”, ne érhesse szó a ház elejét, vagyis a kísérő személyét.. Nyilvánvalóan nem új keletű dolgokról lesz szó, de talán nem árt összefoglalni és átismételni az ezzel kapcsolatos ismereteket.

A vendég megérkezése előtt

A terület nyugalmanak biztosítása, a rendszeres vadmegfigyelés, a cserkelőutak és nyiladékok kitisztítása, a magaslesek megerősítése mind-mind vadászati főidény előtti teendő. Ha azonban mindezt folyamatosan végezzük, nem szakadnak ezek a munkák egyszerre – mondjuk bögés előtt – a nyakunkba. A vendéget illik a lehetőségekhez mérten tiszta terepjáróval várni. Vadászautóról lévén szó, ez nem könnyű, de az üres flakonokra, levágott vadlábakra, üres hüvelyekre ne kelljen „rácsodálkoznia” a fizető vadásznak.

A vendég megérkezésekor

Ha visszajáró vendégről van szó, könnyebb a helyzetünk, de az új vendégeknél lényeges, hogy mielőtt elindulnánk a területre, tájékozódjunk bizonyos kérdésekről, ha úgy tetszik: „káderezzük le”, mert ezeknek az információknak a birtokában sok későbbi kellemetlenségtől kímélhetjük meg őt – és saját magunkat is. Tudakoljuk meg, volt-e már Magyarországon vadászni, lőtt-e az adott vadfajból korábban, mióta vadászik, milyen kaliberű és fajtájú a puskája, hányszoros nagyítású a céltávcsöve, milyen töltényt lő, használ-e löbötöt? Fontos előre tisztázni, hogy milyen vadászati móddal kíván vadászni. Előfordul, hogy tiltakozik a gépkocsi barkácsolás ellen, vagy éppenséggel nem szeret lesre ülni, de az is lehetséges, hogy – akár életkorából, akár a testfelépítéséből, fizikai állapotából vagy valamilyen betegségéből adódóan – a cserkelés esik nehezebbre.

Érkezés után hagyjunk elegendő időt arra, hogy nyugodtan kipakolhasson, előkészülhessen a vadászatra, ne sürgessük, de hívjuk fel a figyelmét a megbeszélt időpont betartására.

Feltétlenül hívjuk fel a vendég figyelmét, ha valamilyen szélsőséges időjárási helyzet várható. Ha csapadékra lehet számítani, meg kell kérdezni, van-e esőkabátja. El kell mondani, hogy milyen lábbelit ajánlunk, s ha sokáig kint maradunk, akkor bizony a meleg holmi is elkél.

Fontos a vadászati program részletes átbeszélése. Ha kísérővel (feleség, barátnő, gyerek, unoka) érkezik a „kuncsaftunk”, előre pontosítani kell azt, hogy a nem vadászó társ is részt kíván-e venni a vadászon. Ez egyúttal a stratégiát is meghatározza...

Akadhatnak nyelvi problémáink is, ezért nem árt a területről, a vadállományról, és a legfontosabb tudnivalókról előre – legalább németre, angolra, olaszra és franciára – lefordított kis tájékoztatóanyagot készíteni, és a leggyakoribb, vadászat közben lényeges szakkifejezéseket az adott nyelven megtanulni. Ez – azon túl – hogy figyelmes gesztus, a későbbi konfliktusok megelőzéséhez is szükséges.

Ha a vendég rutintalan, esetleg bizonytalannak tűnik, javasoljuk, hogy tegyen egy-két próbálövést a fegyverével. Mindezt persze ne tolakodó módon intézzük, udvarias formába öntve adjuk meg a lehetőséget erre.

Vadászat közben

A megbeszélte indulási idő előtt 5-10 perccel meg kell érkezni a találkozóhelyre. A kísérőnek makulátlan, tiszta, vadászias öltözékben kell megjelennie a vendég előtt. Nem ildomos a terepszínű, katonai viselet, a lyukas, sáros, véres ruházat. Mindenképpen legyen nálunk kalap (aki nem szereti viselni, annak a hátizsákjában vagy az autójában) a töretátadáshoz. A baseball-sapkán átnyújtott töret nem vadászias, kerüljük tehát el az ebből fakadó nemtetszésnyilvánítást. Ha a vendégnek nincs kalapja, az legyen az ő baja, tegyen azt a törettel – saját belátása szerint –, amit akar. Nem mi fogunk szégyenkezni...

Sarkalatos kérdés, hogy a kísérő vigyen-e magával puskát? Nekem az a véleményem, hogy mindenképpen. Ha a vendég akadékoskodik emiatt, mondjuk meg neki, hogy a házi szabályzat ekként rendelkezik, vinnünk kell és kész! Utánkeresésnél, kegyelemnélvénél egy feszült, ideges, kapkodó, vadászláztól túlfűtött vendégvadász többet árthat, mint használhat...

Ha a vendég hosszabb ideig marad, több kimenetelre van lehetősége, akkor első alkalommal olyan helyre vigyük, ahol kevesebb az esély. Nem szép dolog ez, de egy kiadós séta alkalmával, melyről a vendég azt gondolja, hogy „élesben vadászik” kiismerhetjük a szokásait, megfigyelhetjük a viselkedését, a gesztusait, fegyverkezelési rutinját, megtudhatunk sok mindent arról, hogy amikor már valóban lövetni akarunk vele valamit, akkor hogyan viszonyuljunk hozzá.

A területre való kiérkezést követően, ha kiszálltunk a járműből, adjunk utasítást a puska betöltésére, figyeljünk azonban arra, nehogy tűzkész állapotban maradjon. Rögtön kérdezzük meg, hogy elzárta-e a biztosítót.

Nem szükséges, hogy a vendég nagy málhát cipeljen, csak a legszükségesebb felszereléseket hozza magával. A kísérő hátizsákjában viszont mindig legyen egyéni sebkötöző csomag, krotália, a zsigereléshez szükséges eszköz, tiszta víz. Ma már sajnos nem árt rákérdezni arra sem, hogy a mobiltelefonja le van-e halkítva vagy ki van-e kapcsolva.

Ha rá kell valamiért szólni a vendégre, minden esetben udvariasan tegyük, nehogy sértődés, és időelőtti elutazás legyen a dologból.

Amennyiben cserkelés közben a vendég csoszog vagy dobog a lábával, szánk elé tartott mutatóujjunkkal próbáljuk őt csendesebb haladásra ösztökélni, és mutassuk, hogy itt már van esély vaddal való találkozásra, úgyhogy innentől nagyobb elővigyázatossággal közlekedjen. Cserkelésnél minden esetben a kísérő haladjon elől, közvetlenül mögötte a vendég. A magaslesre elsőként mindig a kísérő vadász megy fel, a vendég csak utána. Ezzel bizonyítjuk, hogy a les biztonságos. Miután felértünk, kérdezzük meg a vendéget, hogy jobb vagy bal vállból lő-e, és ennek megfelelően helyezkedjünk el. Ha kell, a kényelmes célzás érdekében változtassunk az ülőke távolságán.

Őzhívásnál vagy bögéskor a vendég kérheti, hogy ő sípoljon, illetve böggjön. Ha rosszul és rosszkor teszi, akkor se vegyük el a kedvét, inkább udvariasan javasoljuk, hogy most jó volna kicsit hallgatózni.

A lesen nem illik hangosan beszélgetni, ráadásul az esélyeket is rontja a folyamatos „pletykálás”, így csak tömondatokban vagy kézmozdulatokkal kommunikáljunk. Ha valamit, például ágroppanást, reccsenést hallunk, jelezzük a vendégnek. Tegyük ugyanígy, ha vadat észlelünk, mutassuk meg neki, hadd távcsövezzé meg ő is. Engedjük, hogy a vendég is bírálghasson, mustrálghasson a vadat, a döntő szót azonban nekünk kell kimondani, hogy lőhető a vad vagy sem. Halkan súgjuk a fülébe a becsült agancssúlyt, szarvhosszt stb., valamint azt, hogy körülbelül hány méterre áll a vad. A lövésre való felszólítás egyértelmű és világos legyen. „Balról a másodikat...”

Lesvadászatnál nincs gond, hogy hogyan, milyen testhelyzetből lő a vendég, csak arra figyeljünk, hogy a puska stabilan álljon. Ha kell súgjuk oda a vendégnek, hogy a könyökét támassza fel. Szabadkézből, löbotról vagy vállról – előre tisztázni kell, de ezt az adott szituáció is befolyásolja. Ha messze van, próbáljuk meg rávinni a vendéget. A haditervet minden esetben mi dolgozzuk ki, de a vendég véleményét kikérhetjük. Ezzel azt az érzést kelthetjük benne, hogy most ő vadászik, övé a döntés joga, ezáltal fontosnak érzi magát.

Ne feledjük: a lélektani oldala legalább olyan fontos a kísérésnek, mint a szakmai része. Nyugalmat sugározzunk, ne süssünk a lövésben, mert annak hibázás vagy sebzés lesz az eredménye. Ha a vad nem pontosan keresztbe áll, akkor adjuk a vendég tudtára, hogy ez nem megfelelő pozíció, várni kell. Ne hajszoljuk bele kockázatos szügy- vagy nyaklövésbe, csak ha tisztán, oldalát mutatva áll a vad, akkor adjunk engedélyt a puska elsütésére.

A találatjelzés megítélése és a rálövés helyének pontos meghatározása a kísérő feladata. Lövés után a vendéget utasítsuk arra, hogy ismétljen, azaz újra töltsön csőre. Ha a hibázás egyértelmű, akkor is próbáljunk önbizalmat csepegtetni a vendégbe. Füllentsük azt, mi úgy láttuk, hogy bemozdult a vad a lövés pillanatában. Semmiképpen ne szidjuk a vendéget, és ne becsméreljük a lövést! Akkor is menjünk oda megnézni a rálövés helyét, ha egészen biztosak vagyunk a sikertelenségben.

Sebzés esetén ne rohanjunk azonnal a rálövés helyére, várjunk néhány percet, közben beszéljük meg a tapasztalatainkat.

Gratulálni már csak az elejtett vad mellett szabad. Ne igyunk előre a medve bőrére... A pontos célzást követően legfeljebb annyit jegyezzünk meg, hogy szép lövés volt.

A lőtt vadat a kísérő felvezetésével kell megközelíteni meg mindaddig, amíg egyértelművé nem válik, hogy a zsákmány megvan. Ekkor, az utolsó néhány méteren a vendéget előre kell engedni, hogy ő vehesse birtokba a vadat. A kísérő – miután letört egy lombos kis gallyat – levett kalappal kissé hátrébb megáll, majd odalép a vendéghez, gratulál, és a kalapjához fogva átadja a töretet. Ne feledkezzünk meg az utolsó falatról és a sebtörettről sem! Akár a „tethelyen”, akár a vadászháznál készítünk terítéket, a vadnak méltóképpen meg kell adnunk a végtisztességet. Ha a vendég fényképezni akar, ne essünk neki rögtön a vad feltörésének, hagyjunk elég időt, előzékenyen ajánljuk fel a segítségünket a fotózáshoz.

Ha az elejtő maga akarja a vadat zsigerelni, hagyjuk, hadd csinálja, de kötelezni semmiképpen nem szabad rá.

Vadászat után – ha a vendég invitálja a kísérőjét – illik ottmaradni vele és az élményeket feleleveníteni, közösen leszűrni a vadászat tanulságait.

Wallendums Péter